

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolski trati
hiša št. 284.

Izhaja potrikrat na teden, to je
v torek, četrtek in soboto.

Delavnost deželnega zbora kranjskega.

II.

Silne važnosti za vso kranjsko deželo, zlasti pa za dolensko stran je bil sklep, da se ima kupiti posestvo za kmetijsko šolo. Da je taka šola za Kranjsko živa potreba, o tem ni dvomiti; saj ima že vsaka druga dežela vsaj po eno, če ne po več. Misel, ustanoviti jo, bila je že davno sprožena, letos se je storil zadnji še potrební korak, ta reč bo tedaj do jeseni dognana. Vsa dežela bo pela hvalo narodni večini deželnega zbora za to toliko potrebno, kolikor koristno napravo.

Prišla je tudi v obravnavo naprava deželne norišnice, ktere potreba je čedalje jasnejša. Že zdaj je vodstvo deželne bolnišnice vedno v zadregi, moralo je nekaj blaznih pospraviti v poslopji posilne delavnice. V tej zadevi je storil zbor predzadnji korak do končne rešitve te silo važne reči, naročil je deželnemu odboru najti za ta namen pripravno posestvo ali pa poslopje.

Tudi za Dolenjsko železnico je storil zbor, kolikor mogoče; naložil je deželnemu odboru, poganjati se za njo v obeh državnih zborih. Dalje je vkrenil in sklenil še mnogo drugih reči, ki so deloma celi deželi, deloma posameznim krajem koristne. Naštevali jih tu ne bomo, ker so bralcem našim znane že iz poročil o posameznih sejah.

Znano je, da občinska postava, kakor je zdaj, nič kaj ne vgaja občinam, ker jih preoblojuje s poslom tako, da c. kr. politične oblasti nimajo skoro nič opraviti. Zato se sliši vedno na kupe pritožeb iz vseh krajev dežele, ker občinska predstojništva niso vsemu kos, kar se jim naklada. Zbor je to silo važno

reč v pretres vzel, a poročilo gospodarskega odseka in nasveti, ktere je stavil, niso bili všeč zboru, zato je vso to zadevo izročil deželnemu odboru, naj se takrat ozira na njo, kedar se bo z vlado pogajal o premembi občinskega pravičnega reda, oziroma o tem, kaj se ima izročiti političnih, policijskih opravkov občinam, kaj pa c. kr. okrajnim glavarstvom. Tudi s tem sklepom se bo vsak strinjal, ki spozna važnost te reči za vso deželo.

Ob priliki pretresanja poročila deželnega odbora o svojem delovanju je bila sprejeta dolga vrsta koristnih resolucij, ktere ima deželni odbor izpeljati ali vsaj njihovo izpeljavo dosežati. Tudi te so našteje v našem poročilu o zborovanju.

Izmed interpelacij je bila najvažnejša in najkrepkejša ona zaradi volitev v kranjsko kupčijsko zbornico. Koliko hrupa so te volitve ob svojem času in sicer po pravici zagnale po svetu zaradi nepostavnosti, ki so se pri njih godile, to je pač že vse znano. Ali tu je šlo posebno za to, da se na važnem mestu pozivlja vlada na odgovor.

Da bi bil odgovor tak, da bi vgajal vsem, ali da bi vladni načelnik spustil se v pojasnavanje, opravičevanje ali zavračanje v interpelaciji navedenih dogodb in nepostavnosti, tega tako ni nihče pričakoval, ker se nektre reči niti tajiti niti zagovarjati ne dajo. Vit. Widmann je na interpelacijo kar, kakor pravimo, „na debelo“ odgovoril, a vendar je bilo iz njegovih precej gorkih besedi dvoje jasno, namreč daje vladi in njeni stranki bila interpelacija božanje s trnjem in da pri vsem tem tako čudno sestavljene kupčijske zbornice ne misli ovreči, čeravno ji je po razlogih interpelacije popolnoma jasno, da deželni zbor iz take zbornice voljenih dveh poslancev nikdar

ne bo med se pustil, t. j. njune volitve ne bo potrdil.

Iz vsega tega se vidi, da je deželni zbor vkljub nagajanja in upiranja nemčurske stranke mnogo koristnega storil za deželo, marsikak sklep pa odvrnil, ki bi deželi naši ne bil nikakor koristen, kar mu je bilo tem težje, ker narodna stranka ni bila skozi in skozi složna proti strogo disciplinirani nasprotni stranki, ktere posamezni udje so stali nepremakljivo vedno za svojimi kolovodji, ne prašaja po razlogih in ne ozirajo se na osobno, večkrat morda drugačno mnenje. Tega od narodne stranke ne moremo reči, kajti bilo jih je v sredi nekoliko, ki so se med to in ono stranko spreletavali. Da taka nestanovitnost slabi moč opozicije ali stranke, kdo bi tega ne sprevidel!

Vendar smemo po vsem še zadovoljni biti z deželnim zborom kranjskim, z delovanjem njegovim. Vso hvalo pa zasluži jedro narodne stranke; ono stoji vedno kakor en moz in se ne da zapeljati po še tako zapeljivem petji nemčurskih sirén. To je možato na take poslance smemo v resnici ponosni biti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. maja.

Avstrijske dežele.

Cesar so te dni Don Alfonsu in njegovi materi prav pristrčno pisali ter s tem zbudili veliko nevoljo pri liberalnih judovskih časnikih, kteri bi bili raje videli, da bi mu bili bivanje v Avstriji prepovedali. Najdrznejši je „Tagblatt“, ki tirja, da naj se pisma objavijo. Zakaj raje ne zahteva, pristavlja „Vatrid“, da bi se vsa pisma iz cesarske kabinetne kancelije pošiljala vredništvu „Tagblattovemu“?

Podlistek.

Dr. Andrej Gostiša.

Po dolgej in težke bolezni je umrl v nedeljo jutro, na Duhovo, obče spoštovani in važeni mož, dr. Andrej Gostiša, predstojnik oddelka pravosodnega hrv. kr. zem. vlade v Zagrebu, v 54. letu svoje starosti. Kaj je bil dr. Gostiša hrvaške domovini in koliko so Hrvatje z njim zgubili, to je načrtal v kratkem govoru na njegovem grobu vseučelišni profesor dr. Kosta Vojnović, a koliko je bil važen in cenjen, zasvedočuje najbolje velika udeležitev pri sijajnem pogrebu, koji se je obavil na binkoštni ponedeljek popoldne. Vsa kr. zem. vlada s prevzvišenim gospodom banom Mažuranićem na čelu, in s predstojnikom oddelka gosp. Živkovićem, oba septimvirata s predstojnikom presv. g. dr. Livijem Radivojevićem, oba banska stola s svojima predsednikoma gg.

Klobučarićem in Tapavico, kr. sodb. stol. zagrebški s predsednikom g. Šmidtom, kr. hrv. vseučelišni zbor profesorjev z rektorjem g. Mesićem, jugoslavenska akademija s predsednikom dr. Račkijem, in vse finančne, županijske in municipalne oblasti v popolnem broju, a za temi skoro vsa zagrebška inteligencija, mestjanstvo in gospé so spremile vrlega ranjcega do groba. Mrliča v medenej trugi so vozili na sijajnem vozu. Za vozom sta šla njegova dva sina in hčerka in g. Matija Mrzović, njegov iskreni prijatelj, žena ranjcega pa je ostala od težke žalosti nadvladana doma.

Na pokopališču je spregovoril v spomin ranjcemu dr. Kosta Vojnović sledeči govor: „Redek je prizor v našem burnem času, da se pred grobom moža, ki je zauzimal v naši uzburanej Hrvaški eno najprvih državnih služeb, nobena buka ne vzdigne, nego se vsaki klanja skromnim njegovim čednostim ter mu vsaki na ustnicah nosi prosti ali zavidljivi nekrolog: „bil je pošten, priden, vrl človek!“

Tacega moža ostanke, glej, hočemo ravno

predati zemlji posvečen po kosteh mož, ki so proslavili Hrvaško činom in peresom. Andrej Gostiša, če ravno ne rodom, vendar ljubeznijo, duševnimi in umnimi vrlinami tudi njej pripada, ter more dično zraven njih počivati.

Rodil se je v Črnicah blizu Idrije v Sloveniji l. 1821. V Beču je dobil lovor-venec ter je stopil v odvetniško prakso pri dr. Ellingeru. Izkičen lepim znanjem, poln rodoljubja v krogu gorečih patriotov, ki so živeli v Beču iz raznih slovenskih krajev, oduševljeni od l. 1848 za Slovenstvo, bil je poklican za vlade grofa Leona Thuna l. 1851 na stolico privatnega prava pri pravoslovnej akademiji zagrebške. Tukaj pa je čakala njega nova težka zadača. Nastopilo je uvedenje novega državljanskega zakonika, ki je imel izmeniti neprebavnega sredovečnega Verböczyusa, ter ustanoviti v Hrvaški zakone, duhom pravice in enakosti navdahnjene, izobražene zapadne Evrope. Pripraviti nov zarod temu važnemu razvitku civilnega zakonodarstva je bila njegova zadača, ktero je za 13 let izvrstno izpolnil. Spočetka

Za trdno se govori, da cesar Bukovine in Galicije ne obiščejo letos, „P. L.“ pravi, da zaradi tega ne, ker jih je popotovanje v Dalmaciji že preveč vtrudilo, ker se bojé, da bi revni deželi ne imeli preveč stroškov in ker se je v Dalmaciji toliko potrošilo, da bi se z denarji od državnega zbora za cesarki dvor odločenimi ne shajalo, če bi cesar to leto še enkrat za dalj časa popotovali. „Politiki“ pa se z Dunaja telegrafuje, da cesar ostanejo doma, da ne bi žalili Ruske in Rumunske, katerih lastnina je Bukovina bila, preden je bila združena z Avstrijo, in pa zaradi tega, ker se bukovinski plemenitaši stoletnice nočejo vdeležiti.

Banhans boje postane nekje ces. kr. namestnik. „Politik“ misli, da morda pride na mesto Kúbeckovo. Kaj pa, če bi ga poslali k nam na Kranjsko? Ustavoverci naši so mu neizmerno hvaležni, da jim je potrdil zadnje volitve v kupčijsko zbornico in bi ga gotovo z veliko radostjo sprejeli. Ker bomo drugo leto imeli volitve za deželni zbor, bi Banhans zopet imel priliko pokazati izvrstni svoj talent, ki zna narediti, da nepostavno postane postavno, manjšina pa večina!

Državni zbor se neki snide meseca oktobra in bode ob enem z delegacijami zboroval. Ministri bodo imeli veliko opraviti, če jim bodo ustavoverci stopali na pete, kakor preteklo leto, zato pa jemljejo odpust in iščejo počitka, da bi se za borbo dobro pripravili in vtrdili. S 1. junijem gredo na odpust Lasser, Glaser pa Stremayr; prvega bode namestoval Auersperg, druga dva pa Unger. Minister biti je res dobro; za velike plače imajo pa malo dela, ker eden zamore opravljati tri ministertva. Ni čudo, zakaj se včasih nekateri ministri čisto nič ne zmenijo za nezaupnice in se tako trdo drže ministerskih stolov, kakor da bi se bili na-nje prismoлили!

V Zagrebu so 20. t. m. obhajali obletnico po banu Jelačiču. Spominek banov bil je krasno ovenčan; predvečer je pevsko društvo Kolo pri spominku v pričo brezštevne ljudstva prepevalo narodne pesme; drugi dan so narodne gospé zagrebške na podnožje spominkovo položile slavnstvene vence, ob 10. uri pa je bila slovesna sv. maša pri sv. Marku. Obletnica se še nobeno leto ni obhajala tako slovesno, kakor letos.

V gališkem zboru so hoteli pomnožiti volilne okraje mestne. Predlog je dvakrat stal na dnevnem redu, pa nobenkrat ni prišel v obravnavo, ker so bili Rusini pa kmečki

poslanci obakrat zapustili zbornico, ki po njihovem odbodu ni mogla več sklepati o tej reči, za katero je neobhodno potrebna nazočnost vsaj treh četrtink vseh poslancev. Predlog o spravi med Rusini in Poljaki strašno jezi centraliste, ki bodo vse poskusili, da bi to ubranili. Naša nesloga je njihova moč, to oni dobro vedo, zato si na vso moč prizadevajo, da se ta nesloga ohrani, sprava pa podira.

Volitve za **ogerski** zbor se bodo vršile od 1. do 10. julija.

Vnanje države.

Pruski listi so se zdaj spravili nad Avstrijo, da bi jo prisilili pridružiti se kulturni borbi nemški. Brez ovinkov namreč trdijo, da utegne nastati razprtija med državama, če bi dr. Förster iz Johannisberga hotel vladati pruski del svoje škofije. Ker pa to še ni zadosti, osnovali so še drugo komedijo. Te dni namreč so na Dunaju zaprli postopača Wiesingerja po imenu, ki se je bil jezuitom poučil, da hoče za dobro plačilo Bismarka usmrtiti. Jezuiti pa so vso to reč naznanili policiji, ki je rokovnjača prišla in izročila sodniji. Ker je bilo že o tolikih napadih na Bismarka slišati, si skoro drugače ne moremo misliti, nego da se ti napadi nalašč vršijo, da bi se pruski neljube dežele, redovi ali pa osebe pripravile v zadrege. Da se Prusaki ne vstrašijo nobenega pripomočka, kadar hočejo kaj imeti, to so že velikokrat pokazali. Francoski listi so nedavno zopet poročali o nekem takem slučaju. Neki angleški državni kurir je bil namreč dobrovoljno prevzel tudi nekatera pisma francoskega poslanca v Berlinu, da bi jih nesel v Pariz. Med potjo je bil na vozu zadremal in neki pruski častnik, ki se je nekaj časa z njim peljal, mu pri tej priliki ukrade pisma francoskega poslanca. Reč ta je Angleže jako osupnila in Mr. Owen Lewis je vsled tega 20 t. m. v parlamentu napovedal neko interpelacijo, v kateri državnega tajnika vpraša, če mu je ta dogodek znan.

Knez Bismark se je po poročilu „Südd. Post“ podal na svoja lauenburška posestva in je neki nenavadno čmeren. Pa kdo bi se temu čudil? Prej mu je šlo vse po sreči, zdaj mu vsaka spodleti. Domišljeval si je, da bode v eni sapi vničil katoliško cerkev, da bodo vse vlade posnemale njegov izgled ter tudi priče borbo kulturno, a zmotil se je; še laška, ki je vedno plesala, kakor je on godel, ni hotela potegniti za njim, in z drugimi državami vred čedalje bolj graja to nečloveško ravnanje. Ka-

dar Bismarku ni kaj po volji, se vselej govori, da bode stopil iz službe. Te dni se je bila zopet raznesla ta novica, kateri je pa toliko verjeti, kakor dosedanjim enakim govoricam. Bismark bo odstopil, kadar ga bode Bog poklical, ki pa predrzneže Bismarkove baže dostikrat kaznuje s tem, da sami podero delo, katerega so z velikim trudom dovršili.

Na Španjskem Karlisti zmerom polagoma napredujejo. Dorregaray je potolkel Despujolsa, ki je prosil, da bi se pomnožila njegova vojna. Ker se to ni zgodilo, je stopil iz službe. Ravno tako je storil eden njegovih tovarišev v Valenciji. Vojni minister Jovellar hoče zdaj sam svoji vojni stopiti na čelo ter poskusiti se z Dorregarayem. Alfonsisti so se morali umakniti tudi iz Kantabrije, kjer snujejo za Karliste nov batalijon. Karlistom so liberalci kaj radi očitali, da so neusmiljeni in krvoželjni. Da to ni res, pokazalo se je v bitvi pri Meni, kjer so Alfonsisti trpeli hudo žejo. Med pomirjem so jim pa Karlisti, ki so stali pri nekem studentu, dovolili, da smejo priti k njim in se napiti. Ravno človekoljubnost in poštenost Karlistov največ pripomore, da število njihovih prijateljev čedalje bolj raste. Cabrera pa s svojim rogoviljenjem ni nič opravil. Misli je, da bodo od vseh strani vojaki hiteli k njemu, pa jih je prišlo le 33. Zato je general Blanco zapovedal, da naj se nekaj njegovih vojakov preobleče za Kabreriste. General Tristany je od kralja Karlosa v dar dobil krasen meč, alfonsistiški minister Canovas de Castillo pa od pruskega kralja red rudečega orla. Oba sta si odlikovanje pošteno zaslužila, piše dopisnik „Vaterlandov“, se vé, da vsak po svoje.

Deželni zbor kranjski.

Trinajsta in zadnja seja 14. t. m. — Prvo na dnevnem redu je poročilo finančnega odseka o vladni predlogi glede sprejema prisilnih delavnic v državno upravo. Odsek, pregledavši ponudbo, je sklenil deželnemu zboru predlagati več resolucij tega zadržaja, da se ponudba vlade, kakor je, ne more sprejeti, a da se ima deželni odbor dalje pogajati z vlado ter doseči kolikor mogoče ugodnejše pogoje, tako da deželi ostane posestvo in pahištvo sedanje prisilne delavnice, in če ne, da se ji dá za to primerno odškodovanje, kakor tudi, da država prevzame vse one zaveze in dolžnosti do bivših in sedanjih uradnikov tega zavoda, katere ima zdaj dežela do njih. Pred-

malo več hrvaškemu jeziku je vendar v kratkem nadvladal vse težkoče. Bister, reden in globok teoretik, večé skušenec, okroževali so njegovo stolicu vsi mladi zagrebški pravniiki ter se učili v poznavanju novih civilnih zakonov, ker je Gostiša predaval tudi gradjanski postopnik. Kako so to skromne ali velike zasluge za narod svoj, odgojiti mu bodoče sodnike, ki mu imajo deliti pravico enako in blago!

Profesor vnet, pravičen in strog, in sploh ljubljen in spoštovan, razumel je kot misijo za svojo novo domovino visoko učiteljsko zvanje. Prvi je z Matijem Mrazovičem utemeljil 1. 1852 „Pravnik“, ter mu bil tudi leto in pol vrednik, dokler ni ta list, kojemu je bil cilj širiti poznavanje teoretično in praktično novih zakonov ter udomiti je v Hrvaški prekrojevši je narodno, podlegel napadajočej, in na zadnje zmagavajočej germanizaciji.

Leto 1864. vidi ga prisednika banskega stola, kjer je nosil vse kreposti prosvetnega, marljivega in vestnega sodnika. Kasneje imenovan predsednikom varaždinskega županijskega

stola, uredil ga je od temelja, ter so ga blagoslovljali činovniki in narod. Potem postane septem virom. Povsodi je ljubil pravico in jo spolnoval, mrzil je na krivico, katerej ni hotel nikdar biti orožjem, neustrašljiv in neboriv v izvrševanju svoje visoke sodnikove dolžnosti. Posvečen znanosti in familiji, skromen in samoten, smatrajoč svojim največim veseljem v krogu malo dičnih prijateljev, odbil je spočetka od sebe ponujano mu pravosodno predstojništvo po smrti nepozabljivega Price, s katerim se je takmil v pravdoznanstvu.

Podvrgel se je svojemu težkemu položaju, ko je bil 1. 1874 v juliju predsednikom imenovan samo kot težkej dolžnosti. Nobeden mu ni bil zaviden za to, kajti vsaki je znal, da bode Hrvaško pravosodstvo počivalo na vestnih prsih in na globokem umu. Ali smrt nam ga je zavidala, nemila smrt, katere klico je nosil v sebi leto in dan. Ali v krutnih svojih bolečinah, in v krutnej svojej osodi, ki ga je zadela, doživel je veliko radost, sodbeno samoupravo Hrvaške, kojee je bil umom in pošte-

njem za kratko časa glava in kinč. Smrt nemila vzela nam ga je, ko bi njegova pravična duša toliko bila doprinesla nastajočemu preustroju pravosodja.

Uzor oče, mož, zapušča žalostno udovo, dva sina in hčer, katerim bo očetova lepa uspomena svetila kot zvezda-predhodnica. Uzor prijatelj — profesor, sodnik, zapušča verne prijatelje, učenjake in čestite drugove, koji ga bodo oplakivali od ljubezni in spoštovanja.

Nezamerjaj, poštena duša, da tebe Slovenca preda hrvaškej zemlji Dalmatinec, koji te bode na svojej učiteljski stolici sledil kot uzor, in kojemu je čast podeljena, da ti kliče večni pokoj pod krilom one večne Pravice, ki si jo ljubil ves svoj život, in do mogočnosti v tvojem visokem zvanju oživotvoril.“

Naj se ga spominja tudi slovenski narod, katerega član je bil ranjki, posebno pa slovenska mladež, katerej naj bode za uzor velikega domoljubja, delavnosti, poštenja in vestnega spolnovanja svojih dolžnosti!

J. St.

logi odsekovi se sprejmo po večini, čeravno vladni zastopnik vit. Widmann izreče, da vseh teh pogojev vlada ne bo sprejela.

O napravi nove norišnice predlaga isti odsek, da bi se deželnemu odboru naročilo najti za ta zavod pripravno poslopje in posestvo. Pri tem se je ozirati na poslopje sedanje prisilne delavnice, če bi vlada pogoje deželnega zbora v prevzetji te delavnice v svojo upravo sprejela, in pa na posestvo g. Val. Krisperja za Fužinami (tako imenovani „vrt za divjaščino“). Pri tem se vname debata. Baron Apfaltrern namreč se poteza le za poslopje in posestvo prisilne delavnice, dr. Bleiweis pa priporoča Krisperjevo posestvo, ker je mnogo obširnejše in zavoljo ugodne lege in bolj čistega zraka veliko pripravnije za namen norišnice. Dr. Bleiweisova misel je v zboru tudi obveljala.

V večerni seji je prišlo na vrsto v prejšnji seji odloženo poročilo odseka za pregled poročila deželnega odbora o njegovem delovanju.

Odsek, ki je bil postavljen, da pregleda poročilo o delovanju deželnega odbora kranjskega, je to delo dovršil in podaja te-le predloge:

1. Slavna c. kr. deželna vlada se naprosi, da bi skrbela za pospeševanje in izvršitev postave o napravi novih zemljiških knjig.

2. Deželnemu odboru se naroča, da se po vsi moči za to poteza, da se tudi radoljskemu okraju po razmeri preobloženja odpiše zemljiški davek.

3. Slavna c. k. vlada se naprosi z ozirom na obžalovanja vredne razmere na Gorenjskem in na Notranjskem, da si po vsi moči prizadeva, da se zavlečene obravnave zaradi odveze in uravnave zemljiških služnosti vendar enkrat končajo. — Posl. dr. Poklukar želi, da bi se v pospeševanje tega dela dovolilo 2000 gld., a ta predlog ne obvelja.

4. Slavni c. kr. vladi se hvala izreka, da je v Črnomlju službo živinozdravnika ustanovila; ob enem se pa taista naprosi, da bi blagovolila za notranjsko enako službo in za Dolenjsko še eno v Trebnem ali drugem pripravnem kraju ustanoviti.

5. Slavna c. kr. vlada se naprosi, da bi kar najhitreje mogoče predložila načrt postave o izsušenji ljubljanskega močvirja. — Vladni zastopnik vit. Widmann zagotovi tu, da bo vlada to že prihodnje leto storila.

6. Deželnemu odboru se naroča, da predloži prihodnjič natančen izkaz v obliki tabele, kako se je deželna podpora poškodovancem razdelila.

7. Deželnemu odboru se naroča, da predloži prihodnjič v obliki tabele vse občinske naklade in priklade na direktne in indirektne davke, ki se razdeljujejo v razmerji gruntnega posestva ali po kakem drugem razmerji, sklenjen po občinah ali v lastnem delokrogu ali pa vsled dovoljenja deželnega zbora.

8. Deželnemu odboru se naroča, da se nemudoma loti izpeljave tehničnih pripraviljavnih del za predložitev ceste čez turjaški hrib, nadalje, da se loti preiskave, kako bi se cesta, ki pelje čez Vagenšperg, skoz Lipinsko bukove izpeljala, nadalje da bi se cesta iz Litiije, čez Ponoviče na Savo in na Polšnik uvrstila v mrežo okrajnih cest; in konečno, da bi se oživotvorila cesta čez Grosuplo na gornjo Krko. Deželni odbor naj ta dela z vsemi sredstvi pospešuje in naj v ta namen tudi druge tehnične moči najame, ako so moči, ki so mu zdaj na razpolaganje, z delom preobložene.

9. Deželnemu odboru se naroča, da natančno na to pazi, da se skladne ceste strogo po postavi razdeljujejo. —

10. Slavno c. kr. ministerstvo za trgovino se naprosi, naj vodstvu Rudolfove železnice naroči, da odpre svoj kolodvor v Ljubljani za splošno sprejemanje popotnikov in blaga.

11. Deželnemu odboru se naroča, da predarja predlog vodje slapške šole zaradi uvedanja splošnega poduka o kmetijstvu s posebnim ozirom na to, ali bi zadostoval samo teoretični poduk, ali bi se mógel tudi praktični poduk vpeljati brez posebnih večjih stroškov in v občo korist cele dežele.

12. Deželnemu odboru se naroča, da se o pravem času do sl. ministerstva za poljedelstvo obrne zavoljo daljše potrebne podpore za slapsko šolo.

13. Deželnemu odboru se naroča, da z grofom Lanthieri-om kar je mogoče najhitreje pravne razmere, meje, dovozna pota na zemljiških slapške šole v red spravi in o tem deželnemu zboru v prihodnjem zasedanji poroča.

14. Deželnemu odboru se hvala in priznanje izreka za izdavanje dveh šolskih knjig, ob enem se mu pa naklada, da pospešuje, kar je najbolj mogoče, izdavanje slovenskih knjig za nižjo gimnazijo in nižjo realko.

15. Deželnemu odboru se naroča, da se vzajemno z deželnim šolskim svetom za to briga, da bi se že zdaj previsoke naklade za ljudske šole za naprej v toliko ne povišale, da ne bi se vsled tega že zdavnej prenapéta davkoplačevalna moč našega ljudstva popolno izčrpila.

16. Deželnemu odboru se naroča, da bi v sporazumljenji z deželnim šolskim svetom za to skrbel, da bi se nadzorovanje ljudskih šol bolje in natančneje vršilo, nego se to zdaj godi.

17. Deželni zbor odločno protestuje zoper to, da se je odstranil slovenski jezik kakor učni jezik na ljubljanski učiteljski vadnici, na kranjski realni gimnaziji in na ljubljanski realki.

18. Deželni zbor z vso odločnostjo in vso enerzijo protestuje v obče, posebno pa zoper ta način, po katerem se zdaj slovenščina kakor učni predmet iz ljubljanske realke tira. — Dr. Schrey izreče v imenu svoje stranke, da se ona posvetovanja 17. in 18. točke in tudi protestov ne vdeleži. (Veselost po vsi hiši.)

19. Vse v poročilu od deželnega odbora navedene naredbe se odobrujejo, kolikor je to postavno treba. — K zadnjemu nasvetu se oglasi baron Apfaltrern, naj bi se vse poročilo dalo v prihodnjem zasedanji še enkrat posebnemu odseku v pregled, češ, da je bilo zdaj premalo časa, pa tega predloga večina ne sprejme in tako se odobri vse poročilo.

Poslanci Robič, Murnik, dr. Zarnik, Tavčar in drugi so poročali še o nekterih peticijah. Ko je poslanec Murnik poročal o svojem predlogu zaradi naprave železnice iz Trbiža v Potablo in iz Ljubljane v Munjavo ali Karlovce, in nasvetoval, naj se deželni odbor prizadeva, da ti železnici pridete kmalu pred državni zbor, se je zgodilo to, o čemur smo že dosti pisali, namreč dr. Schrey je s svojim nedostojnim govorom prisilil večino slovenskih poslancev, da so šli iz zbornice, v kateri je po tem ostalo komaj toliko poslancev, da je zbor še mógel sejo nadaljevati.

Poročilo občinskega odseka o popravu občinskega delokroga se je oddalo deželnemu odboru, da se na-nj ozira, kedar se bo z vlado

dogovarjal o tej stvari, koja še zdaj ni povsem dognana.

Ko so bila vsa opravila rešena, se je zahvalil predsednik vit. dr. Kaltenegger zboru za nevtrudljivo delovanje, vladnemu načelniku vit. Widmannu pa za „marljivo sodelovanje“ in pozornost, ktero je kazal pri zborovih obravnavah. Na to je še dr. Razlag čutil v sebi potrebo izreči dr. Kalteneggerju hvalo zbora za „nepriustransko“ ravnanje pri obravnavah. Ta zahvala se je — glede na obnašanje dr. Kalteneggerjevo pri interpelaciji zaradi dogodbe pri volitvah kupčijske zbornice in pri zadnjem dr. Schreyevem napadu — morala zdeti najhujša ironija. Z „živijo-“ in „hoch-“ klici na cesarja je bil potem zbor sklenjen.

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega, 20. maja. (Volitev deželnega odbornika.) Bila je v ljubljanskem zboru 13. maja volitev deželnega odbornika. Nemčur in Slovenec sta se, kakor po navadi, prijela za komat, klofute so padale, kakor toča. Kdo zmore? Kazalo je, da Slovenec. Kar naši mladi jamejo nogo potikati Slovence, ki se tedaj ne more dovolj braniti nemčurju. Facit vsega je bil, da Slovenec ni mógel premagati protivnika, ker je bil oviran od vlastnega brata.

To komedijo in tragedijo „Sl. Narod“ (št. 107) opisuje ob kratkem tako: „V prvem voljenji je dobil kandidat narodne svobodomiselné stranke, dr. Zarnik, 6 glasov, — kandidat klerikalcev, dr. Poklukar, 13, — kandidat nemškutarjev, vitez Gariboldi, pak 12 glasov.“

„Ungeschickt lässt dich grüssen“, krohoče se nemčur, vesel, da še ni premagan. In Slovenec? Ta godrnja, kakor grom v oblakih in bere levite Tinetu, ležečemu na tleh: „Prav ti je! Kaj te je motilo, da si mene oviral in se meni zapletal pod noge! Ali je to narodna sloga? Ti si kriv, da nemčurja nisem zmagal! Žalostna ti majka!“ —

Slovenec in nemčur sta se odpočinila in si rokave vihata za boj. Kar mladoslovenci pristopijo k nemčurju in rečejo: „Brate! Naša zasluga je, da Slovenec ne sedi na tvojem vratu. Misli si, kakošna sramota bi bila za te, ko bi morala „N. fr. Pr.“ na Dunaji pisati: Slovenec je kosti podrobil ustavovercu. Slovenska surovost! — Rešili smo te nesreče in sramote. Pomisli dalje, če se lotiš še Slovenca, ne opraviš nič, ker je močnejši od tebe; 13 je več nego 12. Verjemi! Kaj pa, ko bi se mi lotili tvojega protivnika od spredaj, ti nam pomoreš, pa ga zlahkoma vržemo. Ti bodeš s tem rešen sramote, da ne bodeš premagan, premagan bode pa tvoj največji sovražnik. Pomisli! Pomagaj! —

Nemčur si misli, mladoslovenci imajo prav. Sežejo si v roko in hajdi nad Slovenca! Ta se brani krepko; pa kdo bi bil lahko kos dvema! Eden ga drži za vrat in nemčur ga zdeluje za hrbtom. Kar se kopica preváli: Slovenec je spodaj, dr. Tine pa na vrhu. Premagan je Slovenec, ne pa nemčur. Tine, vesel zmage, poskakuje, nemčur se pa smeja na vse grlo. Zakaj? Premagan ni. — Slovenec škriplje; na misel mu pride slovanska nesloga.

To tragedijo opisuje „Sl. Narod“ (št. 107) tako: „Ker mora biti za veljavnost volitve nadpolovična večina vseh glasujočih, volilo se je vnovič, in dr. Zarnik je dobil 18 glasov, kandidat dr. Bleiweisov, dr. Poklukar, pa 13 glasov. Te volitve smo veselili.“ —

Slovenca Tinetovo početje tako prepali, da si mora dušek storiti z besedami: „Kaj ti

je, da se z mojim protivnikom družiš! Kje je sloga?! Da te ni sram od nemčurjev glasove beračiti in prejemati! Kje je narodni ponos! Za prvaštvo ti je, ne za slovensko slogo in slovenski ponos!“ —

Nekteri rahločuteči narodnjaki pa očitajo Tinetu, da slovensko čast gazi, ker kot navadni mavhar klečeplazi pred nemčurji in jih „prosi — milosti, glasov. Slovenec, pa pred nemčurjem — pomisli: pred nemčurjem! — na kolnih moledvaje: „Prosim, prosim!“ — Ponos je šel po vodi!“

Le tedaj bi nekteri Tinetu odpustili, ko bi bil, Tine ne Gorenjec. Ko bi kak nemčurski škric gorenjskemu fantu ponujal smodko, dobi jo kmalo nazaj v obraz. Nekteri Dolenc je pripravljen dar vzeti od škrica in svojega sovražnika političnega in verskega. Za gospod Pfeiferjem nekteri kar vró; zakaj? Pravijo nekteri, da ima po žepih veliko denarja, ki ima „magnet“ v sebi. Pa to ni lahko verjeti, ker menda še ni dokazano, da bi toliko „magneta“ v sebi imel bankovec, papir, na katerem je nekoliko podob in črk. Bržkone je g. Pfeifer le radodaren. Pri neznačajnih to posebno izdà. Ali ne? — In Tineta ni sram, klečeplaziti pred nemčurjem! To je po neznačajno!

Pa vprašajmo se! „Kdo je zmagal Slovenca? ali Tine ali nemčur?“ — Oba vkup. Težji je odgovor na vprašanje: „Kdo je zmagal: Tine ali nemčur?“ —

Ker v Ljubljani nihče ni mogel tega vozla razvozlati, poslali so ga najimenitnejšim matematikarjem v Pariz, kjer so z logaritmi srečno dokazali, da je 12 več nego 6. Tedaj so v Tinetu bolj zmagali nemčurji, kakor Slovenci. Da je tedaj mladoslovenec voljen, kaj je treba storiti? Matematikarji so tudi to dokazali: Treba je narodno slogo raztrgati, in razkolniki se pridružijo nemčurjem. Ker je pa razkol in pridruženje k nemčurjem po godu ustavovercem, dokazano je tudi matematično, da je volitev mladoslovenca vseh nemčurjem. Tinetova volitev to neovračljivo dokazuje!

V Tinetovi zmagi je dve tretjini nemčurstva, in ena tretjina slovenstva. Številkam ne more zofistika ugovarjati. Kako se pa bode nosil Tine? Po značaju njegove zmage moral bi tičati v fraku, na katerem bode nekoliko žnovec kot spomin na slovensko surko. Na glavi bi moral imeti cilinder, na katerem bode trobojni slovenski trak. In kako bi moral govoriti? Matematično je preračunjeno, da bi izmed 18 besedi moralo biti 12 nemških in le 6 slovenskih. Čuden ričet!

Adieu, deželni odbornik von Nemčurs Gnaden! —

Ponos je šel po vodi,
Le jadrajmo za njim!

Abuna Soliman pa Dragotin Dežman

v deželnem zboru kranjskem 13. maja 1875.

Istina je, da sem l. 1864 tedanjega šolskega nadzornika prečast. g. A. Jarca poprosil ustmeno, naj smem v sedmem gimnazijskem razredu poleg malega šolskega Berila svojim učencem čitati tudi l. 1863 na svetlo dani slavospev Abuna Soliman, zložil Anton Umek Okiški. „Le, mi reče gospod nadzornik, vsaj poglobitna reč je, da se učenci kaj naučijo“. Vsled tega mi je poleg navadnega Berila rabil A. Soliman od l. 1864 do l. 1868, kedar je na svetlo prišel in koj sprejet bil A. Janežičev Cvetnik slovenske slovesnosti, da se poslej na podlagi njegovi razlaguje slovenščina. Meni omenjeni slavospev nikdar ni bil epos, nikar že Ilijada, tudi zarad njega nikdar ni bilo no-

bene šolske preiskave in vest mi ne očita, da bi kedaj zarad njega storil bil komu kaj žalega. Res je, da Abuna Soliman nekterim že tedaj ni dišal; res je pa tudi, da so mnogi kaj radi ga prebirali in po njem se tudi marljivo učili. Mojih predstojnikov sveta dolžnost menda je, da pojasnijo dotično stvar vladi in občinstvu ter dajo resnici dostojno pričevanje.

V Ljubljani 25. maja 1875.

Josip Marn,
c. k. profesor gimnazijski.

Razne rači.

— Na Švicarskem je bilo 23. t. m. glasovanje za dve novi postavi, namreč: 1. Kdo da ima pravico glasovati? in 2. pa za neki novi civilni zakon, ali civilno zmešnjavo. Ena je bolj zanikarna od druge. Prva, ki so jo imenovali „lumpengesetz“, je zavrnjena; druga, še bolj škodljiva, pa sprejeta.

(Banka „Slovenija“.) (Konec.) Lastniki sledečih medčasnih delniških listov niso doplačali 15%, toraj so po §. 7. društvenih pravil prišli ti listi ob vso veljavo namreč: 2253 do všt. 2259, 2262, 2264 do všt. 2268, 2271, 2276, 2277, 2278, 2281, 2288 do všt. 2291, 2293, 2294 do všt. 2326, 2327, 2330 do všt. 2344, 2347, 2349 do všt. 2354, 2364, 2370, 2374, 2400, 2406, 2416, 2419 do všt. 2423, 2427 do všt. 2450, 2453, 2456 do všt. 2461, 2463, 2466, 2470 do všt. 2476, 2485, 2486, 2492 2496, 2498 do všt. 2503, 2508, 2506, 2510, 2512, 2513, 2514, 2516, 2531 do všt. 2534, 2538, 2539, 2540, 2543, 2545 do všt. 2548, 2563, 2575, 2577, 2578, 2579, 2582, 2593, 2494, 2596 do všt. 2601, 2604 do všt. 2613, 2626, 2630, 2631, 2632, 2634 do všt. 2645, 2656, 2657, 2658, 2678, 2681, 2685, 2699, 2700, 2701, 2727 do všt. 2730, 2753 do všt. 2760, 2776 do všt. 2785, 2791 do všt. 2809, 2812 do všt. 2867, 2872, 2876, 2877, 2882 do všt. 2894, 2905 do všt. 2910, 2912, 2913, 3915, 2922 do všt. 2935, 2937, 2638, 2945, 2946, 2957 do všt. 2961, 2963, 2965 od všt. 2974, 2976, 3042, 3046, 3049 do všt. 3054, 3056, 3059, 3061, 3062, 3063, 3065, 3069, 3073 do všt. 3077, 3084 do všt. 3087, 3089, 3117 3121 do všt. 3133, 3146, 3147, 3148, 3151 do všt. 3161, 3163, 3166, 3167, 3180, 3201 do všt. 3210, 3214, 3215, 3221 do všt. 3246, 3269, 3250, 3261, 3263, 3266 do všt. 3278, 3301, 3311, 3322 do všt. 3337, 3373, 3374, 3376 do všt. 3392, 3441 do všt. 3481, 3490, 3492, 3495 do všt. 3499, 2511, 3513, 3528, 3548, 3540, 3553 do všt. 3557, 3566, 3567, 3468, 3580, 3581, 3589 do všt. 2593, 3595, 3596, 3697, 3620, 3621. 3633, 3643. 3645 do všt. 3649, 2662 do všt. 3666, 3671 do všt. 3677, 3690 do všt. 3693.

Listnica opravištva.

G. B. L. v S. Na vaše nužno prašanje: Za kaj banka Sl. le tako rekoč memogredé svoj občni zbor brez programa naznanuje, odgovarjamo, da ne vemo. Znabiti zato, ker inserat nekaj plače stane, denarnica pa nima odveč. Program najdete v „Laibacherer“; kje pa Laibacherer, bi Vam že povedali, pa nočemo — „selbst wissen“ včasih kak profesor pravi.

Č. g. A. P. župn. v Z. Denar, za V. prejeli Hvala.

Č. g. J. Č. župn. v L. Do zdaj še nič; poslano zadostuje do konec septembra.

Blag. g. V. v Z. B. Popolno Vaših misli; al kako izvršiti, če drugi ne more, ker ne sme, drugi pa noče, naj bi tudi lahko? Ali naj bi tudi prvi večne načela zatajil, kakor jih je drugi! Brezimnemu na D.? Kmaló od začetka leta smo prejeli nakaznico za 2.50 brez vsega imena. Namesto imena je bilo zapisano: „3 Mthe. Pre-

numeration.“ Poštna pečatnica je bila vsa zamažana. Znabiti, da je bilo oddano „in Wien“ Prosimo razjasnjenja.

Milošnja: Za ubogega pogorelega v Ihanu prečast. g. Andr. A., stolni korar v Celovcu 5 gld.

Telegrafične denarne cene 25. maja.

Papirna renta 70.05. — Srebrna renta 74.60. — 1860letno državno posojilo 112. — Bankine akcije 965. — Kreditne akcije 245.25. — London 111.35 — Srebro 102.10. — Ces. kr. cekini 5.29. — 20Napoleon 8.89.

Na prodaj je ali v najem se daje

v Gotni vasi komaj 20 min. pod Novim mestom ob karlovski cesti ležeče **posestvo** in sicer od sv. Mihela dalje. Prodá se pod prav ugodnimi pogoji, polovica kúpa se plača koj, a druga polovica utegne ostati proti 5% obresti vknjižena na posestvu, dokler bi se obresti plačevale. Posestvo je posebno pripravno za gostilnico ali za kako kupčijo, zlasti z deželnimi pridelki; tudi bi bilo za manjšo gosposko rodovino kakor nalašč. Hišno poslopje je zidano 1870 l., eno nadstropje visoko, obsega 7 zelo prostornih sob, kuhinjo s prihranileim ognjiščem (Sparherd) in shrambo za jedi; vsa druga poslopja so v prav dobrem stanu.

Še več o tem se pa zve pri lastniku posestva ali pri vredništvu „Slovenca“. (39—1)

Leopold Götzl,

stanuječ blizu nunske cerkve hš.-št. 25,

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo raznih

podobarskih, malarskih in zlatarskih

reči, na papirju, platnu ali kositarju; podobne rezljane iz lesa, ali narejene iz gipsa. (40—1)

Prodaja tudi vse, kar se potrebuje za šolo in sploh pisarske reči.

Na Prodaj je lep križev pot z okvirjem visok 25“ in širok 20“; ravno tako tabernakelj in za krsten kamen, več velikih podob Križanega za pokopališča in več družega.

Priporočam se vsim duhovnim gospodom tudi za prenovljenje ali izdelovanje oltarjev, prižnic in križevih potov, z eno besedo, vsih cerkvenih reči ter obetam pošteno delo in kolikor mogoče po nizki ceni.

Prevzamem in sprejemam tudi vsa naročila cerkvenih oblek, banderjev in pa cerkvenega perila ter obetam vsa naročila izvrševati po željah prečastitih naročnikov in jim z dobrim blagom postreči.

Dramatična šola,

ktero hoče ustanoviti „Dramatično društvo“ v Ljubljani, se bode začela s **1. junijem** t. l. Poduk v deklamaciji, mimiki, petji in v drugih k dramatik spadatajocih predmetih bode brezplačen. (38—2)

Oglasi se sprejemajo v dramatični pisarni (v čitalnici I. nadstropje) v uradnih urah od 2.—4. ure popoldne.

V Ljubljani 24. maja 1875.

Odbor dram. društva.